

Taula

9	El sembrat quan desperta
15	I
17	Volo fent cercles...
19	Digues amor o mort...
21	He trobat uns versos...
23	Quan tanques els ulls...
25	Dos versos com agulles...
27	Tanco els ulls i me'n vaig...
29	Recordà't de recordar...
31	El dolor ens separa...
33	No m'espera ningú...
35	Plou...
37	Quantes il·lusions...
39	Tots tenim una nit...
41	La cabana és en ruïnes...
43	De groc i verd, novembre...
45	He sentit com ploraves...
47	La mort del sol...
49	La boira i el gebre...
51	Tinc por i set de calma...
53	Hem oblidat...
55	És per les teves mans...
57	Les parets del futur...

59	II
61	Mouen els llavis els versos...
63	Nu, ingràvid...
65	Tornar no s'aprèn...
67	Saber que la mirada...
69	Matí d'estornells...
71	Sento com respira...
73	Torno al poema...
75	Tremolaven els astres...
77	Creumar sarments...
79	Creumar les fantasies...
81	Aquest fil d'ombra...
83	Cansades, les paraules...
85	Versos al bec...
87	Acceptar l'inevitable...
89	Abraçat al poema...
91	Has començat a oblidar...
93	Tinc un poema als braços...
95	Una porta tancada...
97	Abandonem la sort...
99	Sota els dits...

“El sembrat quan desperta”

Crec que va ser Dalí qui va encunyar el terme “putrefacte” per referir-se a l’art acadèmic, practicat pels epígons d’allò que s’ha anat convertint en tradició, tot i l’aparició debelladora de les avantguardes. Sí, Dalí, encara que pintava autèntics cromos delirants amb un estil ben acadèmic, no s’estava de res a l’hora de qualificar els altres. Bé, deixem Dalí i els seus d’liris indignes.

Però, si he tret ara aquest qualificatiu tan rotund atribuït a Dalí, ho he fet per comentar que actualment la poesia “putrefacte” és la del neoavantguardisme epigonal de la postmodernitat. No cal buscar gaire: allà on hi hagi una tarima i una *performance* poètica (*sic*), allà hi trobareu la “putrefacció” en el sentit dalinià. La repetició acadèmica, és a dir, formal, d’actituds que responien a unes determinades condicions històriques i culturals no és res més que un “cadàver”, i no pas “exquisit”. La corrupció d’unes formes de protesta heretades, però no críticament renovades.

S’han d’obrir, doncs, finestres i ventilar el resclosit cultural. La col·lectivització subvencionada de l’art és mera demagògia del poder de torn. L’art, l’experiència artística, sempre és individual, tant en la producció com en la recepció. No s’hi val voler-se carregar l’art “burgès” i després muntar la paradeta de les teves desferres al Mercat Cultural perquè te la compri aquesta mateixa burgesia que has blasmat tant, això sí, sempre amb somriure servil als llavis, per si de cas. Art i literatura de segona mà.

Valgui aquesta succinta introducció per reivindicar, en fecunda oposició, una poesia introspectiva, aquella introspecció lírica que busca amb honestedat que els poemes siguin indicis compartibles, és a dir, indicis d'una mirada inevitablement subjectiva, però que treballa amb els versos la dessubjectivació necessària per oferir-se a l'altre/lector com a proposta d'interpretació dels grans temes humans —vida i mort, paraula i silenci, memòria i desig— i demanar-li que la seva lectura sigui, si vol, l'inici d'un diàleg fecundador que entre tots anirem escampant, engruixint, engrandint: un diàleg comprensible i comprensiu, sense protagonismes ni imposicions. La transmissió de la “bondat”, alhora com a bellesa i humanitat. Un diàleg que tingui com a base la igualtat —res, doncs, de sobergues egolatries— de les nostres respectives vivències i visions per poder-les entendre i polir, i retornar-les cada cop millors. Aquella igualtat que els poders segresten propalant la mentida i la ignorància, però que és en la base mateixa del llenguatge, condició necessària per entendre'ns, com volia Riba a la seva setena elegia. O, si voleu, una poesia democràtica en nom de la llibertat responsable de cadascun de nosaltres en cadascun de nos/altres.

*Volo fent cercles
sobre les vinyes nues.
Vigilo un cau
de paraules d'hivern.
Quan surten, m'hi llanço!
Xiscles, el poema.*

L'hivern de les paraules, de Joan Buixeda Guitián, és un exemple perfecte de tot el que deia sobre la necessitat d'una poesia introspectiva. Els poemes d'aquest llibre, encapçalats per l'autèntic poema/poètica que acabo de transcriure, aborden, sense gaires anècdotes ni excessives i esterilitzadores abstraccions, tots els temes que conformen la condició humana; uns poemes, tots ells, que se'ns presenten amb una humilitat antiretòrica que sembla que vulguin posar a prova si la sentimentalitat poètica és possible sense fer servir trucs retòrics que juguen sobre segur a l'hora de commoure el lector estàndard: el lector de poesia d'autoajuda. I Buixeda se'n surt amb excel·lència. Amb uns poemes de presència minimalista, però amb una sensibilitat que depassa de llarg el formalisme d'aquest corrent poètic, que es perd en poses abstractes o en *chinoiseries* més o menys ocorrents, *L'hivern de les paraules* s'endinsa en les emocions d'aquell lector acostumat a llegir poesia, aquell que no es deixa impressionar per la faramalla i els focs d'artifici, d'una manera tan lacònicament sincera, tan de veritat —“troba les paraules / que t'entenguin quan diguis / el que vols dir”—, que sovint les seves imatges fan sentir esgarrifances, que no són sinó barreja de les emocions que convoca i de les al·lusions intel·lectuals que proposa, fins al punt que els poemes fan tenir ganes d'escriptura, d'interioritzar-te fins a arrencar de dintre teu les paraules que et dolen allà en el silenci orgànic. “Sortir de la foscor / des de totes les veus / possibles”, encara que “pesa la llum / de tanta veritat”. Una poesia, sí, feta de radicals elusions retòriques, però de madures al·lusions vivencials. De vegades, llegint els versos

d'aquest llibre arribo a pensar si aquesta imatge, o aquella altra, o encara aquella de més endavant, no eren ja part prèvia del paisatge en què el poema les enclou, tanta n'és la realitat que ens fan sentir:

*Parpelles d'herba,
les pedres ja dormen.*

Ja el 2017 vaig escriure això sobre aquest poemari, que aleshores tot just si se n'estava llaurant el tros on sembrar els versos:

“Tota la poesia de Joan Buixeda és una escriptura aparentment tímida, talment dita en veu baixa, com si no volgués destorbar el lector amb inoportunes exhibicions retòriques ni amb doloroses exclamacions grandiloqüents. Una poesia humil en el tracte, dialògica com tota bona poesia, en la qual aflora aquí i allà una fonda intensitat emotiva. La poesia de Buixeda, per mi tensa com les cordes d'un violoncel, el so del qual tan s'assembla a la veu humana, aborda la vida amb una paciència sense límits; una poesia quasi-immòbil, com de bon matí la boira sobre els camps gebrats: la naturalesa hivernal que ell tan estima i que dona títol a aquest nou llibre que jo he tingut el gust i les ganes d'anar coneixent mentre s'escrivia i es reescrivia”.

Un “hivern de les paraules” cruament existencial, és cert, però sense els escarafalls existencialistes que tan sovint han portat a l'exacerbació subjectivista de creure, sovint amb la fe del carboner, que les paraules diuen de nosaltres la veritat, cosa que, a aquestes altures de la història de la literatura, ens aboca gairebé

sempre a un hermetisme poètic més fruit de l'academicisme automàtic, que consisteix a tirar de manual de paradoxes *ad hoc*, que no pas a la sinceritat del discurs, amb el benentès que, com els conscients, no tots els subconscients tenen el mateix interès.

*Les paraules obscures
són una gran mentida.*

No vull omplir més de citacions aquestes ratlles, que només pretenen fer una efusiva invitació a la lectura d'aquest poemari, però sí que transcriuré sencer un dels poemes que em sembla que posa més clarament de manifest la naturalesa subtil i fonda de la poètica buixediana, un poema que parla de l'amor com a fundador de l'existència, l'amor demiürg com a faedor de la nostra vida, és a dir, del temps del nostre desig i de la nostra memòria: de la nostra paraula.

*És per les teves mans
que el fang té sentiments
i pels teus ulls oberts
al món com una rosa.
Dies sense certeses.
Dies sense records.
És per la teva veu
que les paraules curen.*

*El dia que t'en vagis
em faltaran paraules
i fang per recordar-te.*

Que el lector, sisplau, es repeteixi els dos primers versos d'aquest bell poema: “És per les teves mans / que el fang té sentiments...”
¿Que potser no hi sent el ressò ontològic de la Creació de la vida? “El dia que te’n vagis / em faltaran paraules / i fang per recordar-te”. Un poema que podem rematar dient amb el poeta:

Venies del sol

i et mors en la cendra...

... i en l'espai de ruptura del vers, la combustió de tota una existència, necessària perquè en el final hi ha el començament: la transmissió. Un “hivern de les paraules” que a ulls del lector expert en poesia està sempre a punt d'esclatar en una esperançada primavera, per “cruel” que sigui la renovació de la vida. L'esforç de flama i fum per elevar-se es perd en la mateixa elevació, però en queda l'adob de la cendra.

*És l'hora de marxar,
has descobert qui ets.*

CARLES CAMPS MUNDÓ
Febrer del 2019

Volo fent cercles
sobre les vinyes nues.
Vigilo un cau
de paraules d'hivern.
Quan surten, m'hi llanço!
Xiscles, el poema.

Digues amor o mort
o respecta el silenci.
Tot té la seva llum
i tot serà oblidat.
Les paraules obscures
són una gran mentida.

Pagès editors

© Joan Buixeda Guitián, 2019
© del pròleg: Carles Camps Mundó, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2020
carrer Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: març de 2020
ISBN: 978-84-1303-181-1
DL: L 172-2020
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L

◀ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.